

ILMASTOPOLITIIKAN AJANKOHTAISKATSAUS

Muistiossa on käsitelty kasvihuonekaasupäästötietojen ja kansallisen ilmastopolitiikan ajankohtaisten hankkeiden lisäksi lyhyesti myös EU:n ilmastolainsäädäntöön valmisteilla olevia muutoksia sekä kansainvälisten ilmastoneuvottelujen tilannetta.

COVID-19 –kriisin seurauksena aikatauluihin on tullut ja saattaa tulla muutoksia, kuten kansainvälisten ilmastoneuvottelujen lykkäytyminen osoitti. Tärkeää on kuitenkin, että asetetut ilmastotavoitteet nivotaan tiiviisti elvytystyöhön, sillä ilmastokriisin ratkaisut eivät voi odottaa. EU:n komissio on myös vahvistanut jatkavansa ilmasto- ja energiapolitiikan lainsäädäntötyötään aiempien, ennen COVID-19 –kriisiä tehtyjen suunnitelmien mukaisesti.

Suomesta hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan ”Suomi toimii tavalla, jonka seurauksena Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti tämän jälkeen”. Suomen tavoitteena on olla ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta. Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja.

Helmikuun 2020 alussa PMI Sanna Marinin hallitus julkaisi *tiekartan 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi*. Tiekarttaan sisältyy mm. päätös teollisuuden vähähiilikehitystä, digitalisaatiota ja muita ilmastomuutoksen hillintätoimia edistävän ilmastorahaston perustamisesta Valtion kehitysyhtiö Vaken yhteyteen sekä sektorikohtaiset tavoitteet hiilineutraaliuden saavuttamiseen tarvittavien uusien päästövähennysten osalta. Näiden uusien päästövähennysten toimeenpanoon liittyvät lainsäädäntöehdotukset, verouudistukset ja toimintaohjelmat valmistellaan tämän ja ensi vuoden aikana. Toimilla tavoitellaan 17-24,6 Mt CO₂-ekv. päästövähennyksiä. Tiekartan valmistelussa hyödynnettiin Suomen *ilmastopaneelin* selvityksiä ja arvioita tarvittavista päästövähennyksistä.

Tiekartta kohti Suomen hiilineutraaliutta

Miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia

Raidotuksella osoitetaan vaihteluväli

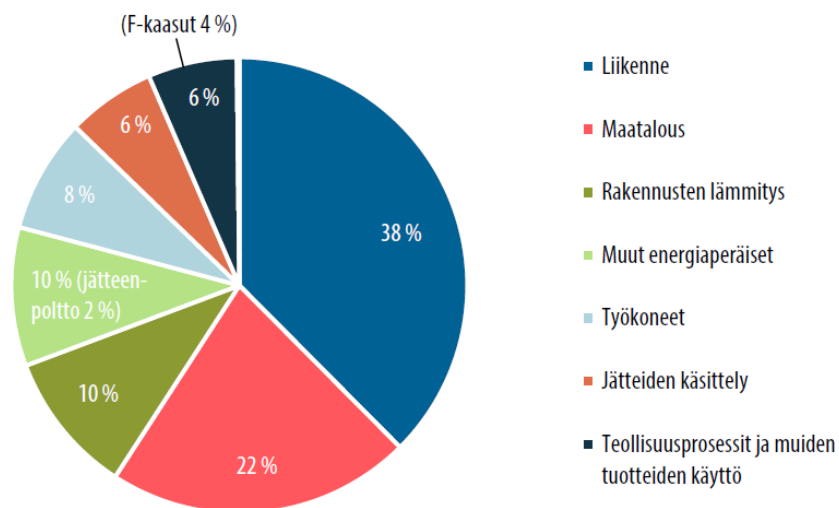
* Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen päästökaupan ulkopuolisella sektorilla eli maataloudessa, lämmityksessä ja jätehuollossa.

Lähde: VNK

Tuoreen *ilmastovuosikertomuksen* mukaan vaikuttaa todennäköiseltä, että Suomi saavuttaa kauden 2013–2020 päästövähennysvelvoitteen ja myös kauden 2021–2030 toimet on suunniteltu siten, että vuoden 2030 nykyinen velvoite täytetään. On kuitenkin tunnistettu, että nykyiset ja suunnitellut toimet eivät ole riittäviä hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen vuoteen 2035 mennessä.

Yhteensä Suomen kokonaispäästöt vuonna 2018 olivat 56,4 Mt CO₂-ekv. Vuonna 2019 sekä kokonaispäästöt että päästökauppasektorin päästöt laskivat selvästi. Pikaennakkotietojen mukaan kokonaispäästöt olivat noin 52,8 Mt CO₂-ekv. Taakanjakosektorin kannalta keskeisessä asemassa on liikennesektorin päästökehitys, mutta toimia tarvitaan jokaisella sektorilla. Hiilineutraaliustavoitteen kannalta myös päästökauppaan kuuluvien energian tuotannon ja teollisuuden päästöjen sekä maankäyttösektorin hiilinielujen kehityksellä on ratkaiseva merkitys.

Taakanjakosektorin eri sektoreiden osuus kokonaispäästöistä (2018)

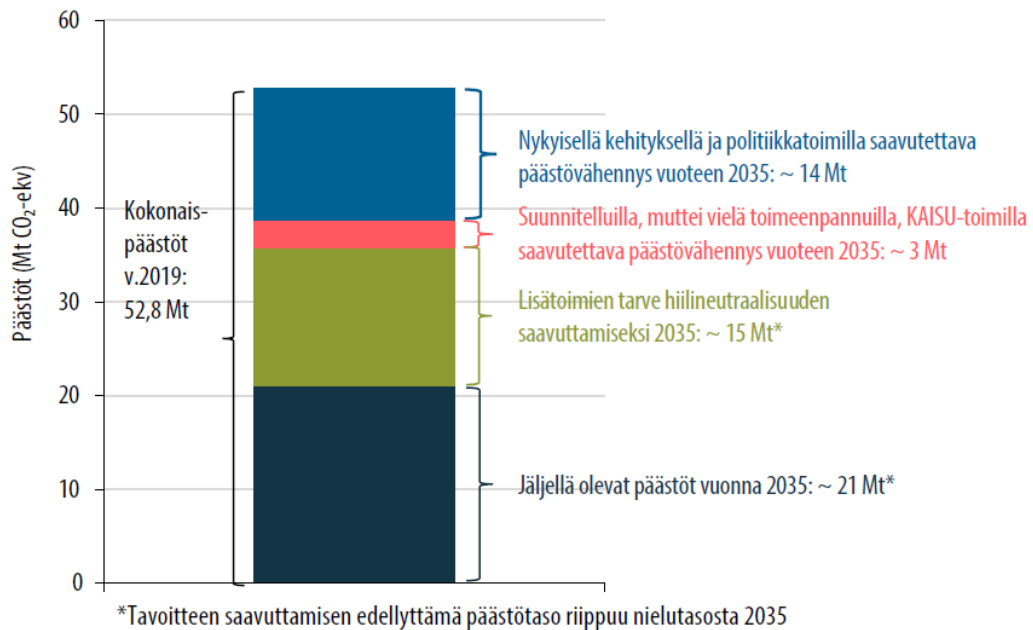

Lähde: YM, Ilmastovuosikertomus 2020, s. 26

Saatavilla: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162323>

Nykyisillä jo toimeenpannuilla päästövähennystoimilla Suomen päästöt ovat arviolta 39 Mt CO₂-ekv. vuonna 2035. Kun lisäksi huomioidaan suunnitellut, mutta ei vielä toimeenpannut toimet, Suomen päästöt ovat arviolta 36 Mt CO₂-ekv. vuonna 2035. Mikäli päästövähennystarpeen suuruusluokan arvioimiseksi oletetaan, että päästöjen tulisi laskea noin tasolle 21 Mt CO₂ vuoteen 2035 mennessä, uusilla toimilla tulisi saada aikaan n. 15 Mt CO₂-ekv. päästövähennys.

Nykyisillä ja suunnitelluilla toimilla saavutettavat päästövähennykset vuoteen 2035

Lähde: YM, Ilmastovuosikertomus 2020, s. 18

Saatavilla: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162323>

Uusia toimia ja uutta lainsäädäntöä tarvitaan

Suomen *ilmastolaki* tuli voimaan vuonna 2015. Laissa säädetään mm. ilmastopoliittisesta suunnittelujärjestelmästä, joka muodostuu 1) pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta, 2) keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta sekä 3) ilmastonmuutoksen kansallisesta sopeutumissuunnitelmasta. Ilmastolain päivittäminen siten, että tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä toteutuu, on aloitettu. Hallitusohjelman mukaisesti lakiin lisätään hiilineutraaliuspolkua vastaavat tavoitteet vuosille 2030 ja 2040. Ilmastolakiin otetaan mukaan myös maankäyttösektori sekä hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite. Hallituksen tavoitteena on antaa esitys uudeksi ilmastolaiksi alkuvuodesta 2021.

Suomen *keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa (KAISU)* ja *kansallista ilmasto- ja energiastrategiaa* päivitetään siten, että hiilineutraaliuden edellyttämä päästövähennystaso vuodelle 2035 saavutetaan. Päästövähennystoimet toteutetaan sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti ja niin, että kaikki yhteiskunnan osa-alueet ovat mukana. Ilmasto- ja energiastrategian ja KAISUn valmistelu on aloitettu ja niiden on määrä valmistua kesällä 2021.

Sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla Suomessa lähes päästötöntä 2030-luvun loppuun mennessä huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmat huomioiden. Kivihiilen energiakäyttö päättyy jo tehtyjen päätösten myötä viimeistään toukokuussa vuonna 2029. Kivihiilestä viimeistään vuonna 2025 luopuvien energiayhtiöiden kivihiiltä korvaavia investointeja tuetaan erillisellä kannustimella.

Turpeen energiakäyttö vähintään puolitetään vuoteen 2030 mennessä ja kansallisten toimenpiteiden seurauksena turpeen energiakäyttö loppuu 2030-luvulla. TEMin asettaman turvetyöryhmän tehtävänä on selvittää, miten turpeen käyttö suuntautuu hallitulla tavalla polton sijasta korkeamman jalostusasteen innovatiivisiin tuotteisiin, kun turpeen energiakäyttö vähintään puolittuu vuoteen 2030 mennessä. Työryhmä selvittää myös, miten muutos turpeen käytössä tapahtuu alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Energiaverotuksen kokonaisuudistuksen osana arvioidaan turpeen verotukseen tarvittavat muutokset, jotta turpeeseen liittyvä tavoite vuonna 2030 toteutuu.

Suomi toteuttaa toimenpidekokonaisuuden, jolla tuetaan hiilijalanjäljen pienentämistä asumisessa, parannetaan olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuutta ja tuetaan siirtymistä päästöttömään lämmöntuotantoon. Fossiilisen öljyn käytöstä lämmityksessä luovutaan asteittain 2030-luvun alkuun mennessä. Valtion ja kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luovutaan vuoteen 2024 mennessä. Öljylämmitteisiä kiinteistöjä kannustetaan siirtymään muihin lämmitysmuotoihin 2020-luvun aikana erillisellä toimenpideohjelmalla. Kiinteistöjen mahdollisuutta tuottaa energiaa hajautettuun energiaverkostoon mahdollistetaan. Edistetään puurakentamista, jossa hiili varastoidaan pitkäaikaisesti.

Suomi aikoo vähintään puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon ja pyrkiä kohti hiilineutraalia liikennettä. Keinoina ovat mm. liikenteen sähköistäminen, liikennepolttoaineiden biopolttoaineen sekoitevelvoitteen nostaminen 30 %:iin. Fossiilisten liikennepolttoaineiden verotusta korotetaan arviolta 250 miljoonalla eurolla vaalikauden aikana ja vaikutus pienituloisille otetaan huomioon tuloverotuksen ja etuustasojen muutoksilla. Sähköautojen latauspisteitä on tarkoitus lisätä uusien ja laajasti korjattavien asuin- ja muiden rakennusten parkkipaikoilla ja pysäköintitaloissa. Hallitus myös uudistaa autoilun työsuhte-etua siten, että etu suosii huomattavasti vähäpäästöisen auton valintaa. Hallitusohjelman mukaisesti tällä hallituskaudella valmistellaan myös *fossiilittoman liikenteen tiekartta*. Tiekartassa esitetään keinot, joilla kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt puolitetaan vuoteen 2030 mennessä ja liikenne muutetaan nollapäästöiseksi viimeistään vuoteen 2045 mennessä. Edellä mainittujen toimien valmistelu on meneillään.

Hallituksen ilmastotiekartan mukaan tavoitteena on vahvistaa maankäyttösektorin hiilensidontaa 3 Mt edestä suhteessa nykytoimiin. Hiilinielujen ja -varastojen vahvistamiseksi laaditaan kokonaisvaltainen *maankäyttösektorin ilmasto-ohjelma*, jonka tehtävänä on selvittää keinot, joilla maankäyttösektorin päästöjä vähennetään ja Suomen hiilinieluja vahvistetaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Ohjelman on määrä valmistua joulukuussa 2021.

Vuoden 2020 alussa on aloitettu myös *ilmastoruokaohjelman* valmistelu, jonka pääpaino on ruuan kulutuksen päästöjen vähentämisessä. Ohjelman tavoitteena on tukea yhteiskunnan siirtymistä kohti ilmastokestävää ruokajärjestelmää, jossa huomioidaan kaikki kestävyysnäkökulmat: sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävyys.

Kuntien ilmastotyötä tuetaan *Kuntien ilmastoratkaisut –ohjelmalla*, joka vauhdittaa ja rahoittaa sekä kuntien ja alueiden omia ilmastohankkeita, että niiden ilmastotyötä tukevia kansallisen tason ratkaisuja ja työkaluja. Lähes puolet suomalaisista asuu kunnissa, jotka tavoittelevat hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä.

Reilun siirtymän varmistamiseksi hallitus seuraa ohjelmatyönsä sosiaalisia, alueellisia ja työllisyysvaikutuksia. Keskeistä on yhteiskunnan rakenteiden muokkaaminen suuntaan, jossa vähähiiliset ratkaisut ovat yrityksille ja kansalaisille houkuttelevia ja kannattavia. Rakennemuutoksessa tuetaan työllisyyttä, elinvoiman kannalta haasteellisten alueiden ja toimialojen kestävä siirtymää. Varmistetaan kompensoivien toimien toteutuminen pienituloisiin kohdistuvia vaikutuksia huomioiden sekä resursoidaan muutosturvaa tuovaa jatkuvaa oppimista, työvoimapalveluita ja työssä oppimista. Rahoituksessa hyödynnetään muun muassa EU:n oikeudenmukaisen siirtymän - Just Transition Fund -rahaston mahdollisuuksia. Rahaston avulla voitaisiin mahdollisesti tukea Suomessa turpeen energiakäytöstä luopumista.

Oikeudenmukaisen siirtymän ja ilmastotoimien hyväksyttävyyden varmistamiseksi hallitus asetti 27.2.2020 *ilmastopolitiikan pyöreän pöydän*, joka käsittelee hallituksen toimien valmistelua kuullen laajasti myös muita asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Ilmastopolitiikan pyöreän pöydän tarkoituksena on luoda yhteistä ymmärrystä ja näkymää siitä, miten Suomessa voidaan siirtyä hiilineutraaliin yhteiskuntaan oikeudenmukaisesti ja nykyistä nopeammalla aikataululla.

Suomessa valmistellaan ilmastotavoitetta tukemaan *kestävän verotuksen tiekartta*, joka sisältää energiaverotuksen uudistuksen, liikenteen verotuksen uudistuksen, kiertotalouden edistämisen sekä päästöihin perustuvan kulutusverotuksen selvittämisen. Valmistelussa haetaan ratkaisuja, jotka edistävät hallituksen ilmastotavoitteita taloudellisesti tehokkaimmin, nopeuttavat siirtymää pois fossiilisista

polttoaineista ja jotka valtiontalouden tarpeiden lisäksi samalla täyttävät sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vaatimukset.

COVID-19 –kriisin takia verotusta koskevat päätökset, jotka oli tarkoitus tehdä kehysriihessä keväällä, siirtyivät myöhemmin päätettäviksi budjetti-riihen yhteydessä. Syksyn budjetti-riihessä käsitellään energiaverotuksen kokonaisuudistusta. Energiaverotuksen valmistelua on tehty energiaverotuksen uudistamista selvittävässä työryhmässä. Myös energiaverotuksen kehittämistarpeet 10-15 vuoden aikavälillä tullaan arvioimaan ja sen pohjalta laaditaan *energiaverotuksen tiekartta*, joka yhdessä päästökaupan kanssa tukee 2035 hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista. Syksyn aikana on määrä perustaa valmistelu- eli energiaverotuksen työryhmätyön valmistuttua.

Liikenteen verotuksen osalta hallitus on päättänyt kiristää fossiilisten liikennepolttoaineiden verotusta 1.8.2020 alkaen 250 miljoonalla eurolla arvioidun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti. Lisäksi poistetaan parafiinisen dieselin 120 miljoonan euron verotuki asteittain vuosien 2021–2023 aikana. Liikenteen verotuksen kehittämistarpeita hallituskautta pidemmällä aikavälillä arvioidaan liikenteen verotuksen työryhmässä, jonka tehtävänä on antaa myös suosituksia tarvittavista verotoimista päästöohjauksen tehostamiseksi ja veropohjan turvaamiseksi sekä selvittää keinoja toteuttaa päästövähennyksiä työsuhde-etujen verotuksen muutoksilla. Työryhmän väliraportti on valmistunut.

Ilmastopolitiikan suuntaa-antava aikataulu

Lähde: YM

Hallitusohjelman mukaisesti yhteistyössä alan toimijoiden kanssa on laadittu *toimialakohtaisia tiekarttoja vähähiilisyteen*. Vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymiseksi tarvittava muutos on valtava. Tarvittavien toimenpiteiden mittakaavasta ja kustannuksista on tarkoitus saada tarkempi käsitys tiekarttojen myötä. Toisaalta siirtyminen vähähiiliseen yhteiskuntaan on Suomelle suuri mahdollisuus, sillä samoja ratkaisuja tarvitaan myös muissa maissa. Yhteensä 13 toimialaa on selvittänyt oman alan yritystensä kanssa polkuja vähähiilisyteen. Valtaosa toimialakohtaisista tiekartoista valmistui touko-kesäkuussa ja tiekarttatyön tuloksia esiteltiin kesäkuussa 2020. Tiekarttoihin liittyvää yhteistyötä on tarkoitus jatkaa myös syksyllä.

Lähde: TEM

Saatavilla: <https://tem.fi/aikajana>

EU:n ilmastopolitiikka muutoksessa

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal)

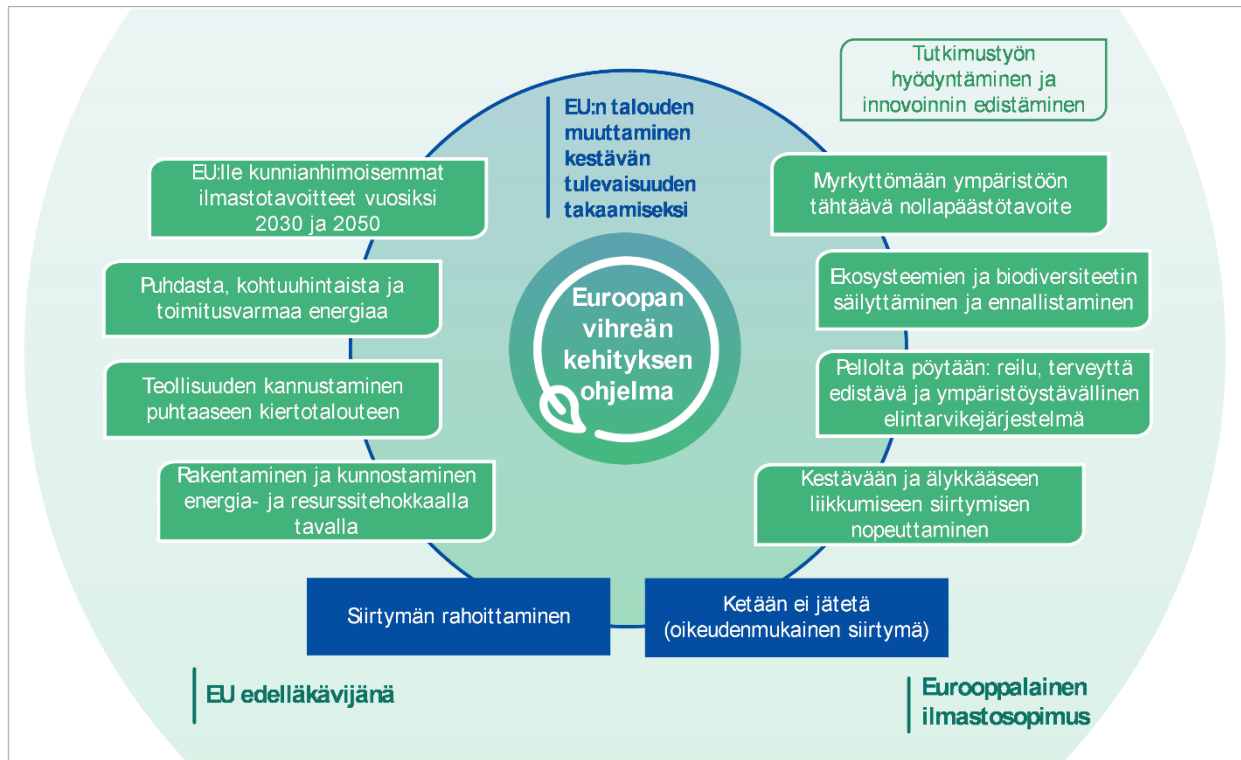
Euroopan unionin uusi komissio antoi 11.12.2019 tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (Green Deal). Tiedonanto on EU:n taloudellisen kasvun strategia, jonka avulla voidaan vähentää päästöjä ja luoda samalla uusia työpaikkoja.

Tiedonannossa esitetään toimia ja aloitteita ilmastonutraaliuden saavuttamisen, energian, liikenteen, EU:n luontopääoman säilyttämisen, saasteettomuuden, teollisuuspolitiikan ja kiertotalouteen siirtymisen, vihreän yhteisen maatalouspolitiikan, oikeudenmukaisen siirtymän ja sen rahoittamisen alalta sekä globaaleihin toimiin, tutkimukseen, innovaatioihin, koulutukseen ja digitalisaatioon liittyen. Myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen on huomioitu. Tiedonanto tunnistaa myös tutkimuksen ja innovaatioiden keskeisen roolin päästöjen vähentämisessä.

Tiedonanto on sisällöltään kuvaileva ohjelma, joka ei vielä sisällä tulevien aloitteiden yksityiskohtia, mutta käy läpi komission työn painopisteitä ja suunniteltuja aloitteita sekä niiden aikataulua. Tiedonanto sisältää yhteensä 48 aloitetta, joista komissio aikoo tehdä lainsäädäntö- tai politiikkaehdotuksia kahden vuoden aikana.

Päästöjen vähentäminen edellyttää merkittäviä investointeja. Komissio on antanut esitykset Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmasta ja oikeudenmukaisen siirtymän mekanismista. *Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta* saisivat rahaa alueet, jotka ovat eniten riippuvaisia fossiilisista polttoaineista (erityisesti hiili) sekä hiili-intensiivisistä prosesseista. Rahaston hyödyntäminen edellyttää alueellisten strategioiden laatimista, tavoitteena Pariisin sopimuksen kanssa linjassa olevan siirtymä. EIB sekä InvestEU:n tarjoamat mahdollisuudet ovat keskeisiä investointien rahoittamisessa. Eurooppa-neuvosto linjasi heinäkuussa 2020, että vähintään 30 prosenttia EU:n monivuotisen rahoituskehityksen (2021-27) sekä elpymisvälineen varoista tulee tukea ilmastotavoitteita. Kaiken rahoituksen on tuettava Pariisin sopimuksen tavoitteita.

Komission on tarkoitus esitellä vihreän rahoituksen strategiaa 2020 loppupuolella ja arvioida Innovaatio- ja modernisaatorahastojen roolia osana päästökauppajärjestelmän tarkistusta. Komission on tarkoitus myös arvioida ja vertailla jäsenmaiden (sekä omia) vihreän budjetoinnin käytäntöjä sekä tarkastella valtioneuvoston päätöksiä ympäristön ja energian osalta, jotta ne olisivat linjassa Green Dealin kanssa.

Lähde: Euroopan komission tiedonanto: Vihreän kehityksen ohjelma

Saatavilla: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1576150542719&uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

EU:n ilmastolainsäädäntö uudistuu

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan Suomi tavoittelee EU:n pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU saavuttaa hiilineutraaliuden ennen vuotta 2050. Tämä edellyttää vuoden 2030 päästövähennysvelvoitteen tiukentamista vähintään 55 prosenttiin vuoteen 1990 verrattuna.

Green Deal -tiedonannon mukaisesti komissio teki esityksen *Eurooppalaisesta ilmastolaista* 4.3.2020. Ehdotuksessa asetetaan 2050 ilmastoneutraalisuustavoite oikeudellisesti sitovaksi tavoitteeksi lakiin ja esitetään, miten siirtymistä ilmastoneutraaliuteen seurataan ja tarvittaessa tehostetaan. Komission ehdotus sisältää myös velvoitteen jäsenmaille laatia sopeutumis suunnitelma- tai strategia sekä yleiset sisältövaatimukset niille. Ilmastolakiin on kirjattu myös EU:n 2030 päästövähennystavoitteen uudelleentarkastelu ja tarvittavien lainsäädännön muutosten valmistelu. EU:n ilmastolaista käytävissä neuvotteluissa on tarkoitus päästä päätökseen syksyllä 2020.

Samanaikaisesti Eurooppalaisen ilmastolakiehdotuksen kanssa komissio esitteli myös sidosryhmätyötä koskevan *Climate Pactin*. Komission tavoitteena on sitoa paremmin eri tahot EU:n ilmastopolitiikan ja -lainsäädännön valmisteluun.

Syyskuussa 2020 komissio on esittämässä vaikutustenarvioinnin ja suunnitelman *EU:n 2030 tavoitteen nostamisesta* vähintään 50 %:iin ja kohti 55%:ia vastuullisella tavalla. Korotetusta

päästövähennystavoitteesta vuodelle 2030 on tarkoitus sopia syksyllä 2020. Suomi ajaa vähintään 55 %:n päästövähennystä vuoden 1990 päästöihin verrattuna.

Kesäkuuhun 2021 mennessä komissio esittää kaikkien 2030 tavoitteen nostoon liittyvien *lainsäädäntötoimien tarkistamista*, mukaan lukien päästökauppa- ja taakanjako- ja LULUCF-säädökset ja energiapuolella myös mahdollisesti energiatehokkuus- ja uusiutuvan energian direktiivien tarkistamiset. Kesäkuuhun 2021 mennessä komissio tekee ehdotuksen energiaverodirektiivin tarkistamisesta ja vuonna 2021 valituille sektoreille sovellettavasta hiilen rajamekanismista (carbon border adjustment mechanism, hiilitulli).

Ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeitä uusia aloitteita on myös *Kestävän ja älykkään liikkumisen strategia*. Ilmasto- ja energialainsäädännön muutosten lisäksi myös monet muut komission aloitteet, kuten kiertotalouden toimintasuunnitelma, vaikuttavat myönteisesti kasvihuonekaasujen vähentämiseen. Komissio valmistelee myös ilmastomuutoksen sopeutumisstrategian uudistamista.

EU:n ilmastolainsäädännön muuttaminen:

Eurooppalainen ilmastolaki (Climate Law) (EU:n 2050 ilmastoneutraaliustavoite lainsäädäntöön); 4.3.2020

- **Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi**; tammikuu 2020
- **Climate Pact**; maaliskuu 2020

Vaikutusarvioitu suunnitelma 2030 ilmastotavoitteen nostamiseksi, 50-55% (NDC:n päivittäminen); syksyyn 2020 mennessä

- **Kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien arviointi**; kesäkuu 2020
- **Kestävän ja älykkään liikkumisen strategia**; 2020
- **Sopeutumisstrategia 2020/21**

2030 ilmasto ja –energiapaketin uudistus (sis. päästökauppajärjestelmä, taakanjako, LULUCF-asetus), kesäkuu 2021

- **Energiaverodirektiivin uudistus**; kesäkuu 2021
- **Energiatehokkuus- ja uusiutuvan energian direktiivin tarkistaminen**; kesäkuu 2021
- **Hiilidioksidipäästöjen tullimekanismi** valituille aloille; 2021
- **EU globaalina edelläkävijänä ja johtajana** (ilmastodiplomatia, kumppanuudet)

Lähde: YM

Kansainvälisen ilmastopolitiikan näkymät

Globaalista ilmastopimuksesta sovittiin Pariisissa vuonna 2015. Pariisin sopimuksen toimeenpanosäännöistä (Katowicen sääntökirja) sovittiin COP24-kokouksessa joulukuussa 2018, mutta markkinamekanismeja koskevat säännöt ovat yhä sopimatta. Markkinamekanismeissa kyse on siitä, miten maat voivat hyödyntää kumppanimaissa rahoittamiaan ilmastotoimia omien päästötavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi työn alla on Pariisin sopimuksen läpinäkyvyyskehikon raportointitaulukot, jotka oli tarkoitus saada valmiiksi marraskuussa 2020.

YK:n ilmastopimoksen viimeisin osapuolikokous COP25 pidettiin Chilen johdolla Espanjan Madridissa 2.-15.12.2019. Kokous oli viimeinen ennen Pariisin sopimuksen kauden alkua 2020. EU:n ja Suomen päätavoitteena oli sopia Madridissa säännöistä kansainvälisten markkinamekanismien hyödyntämiseen. Tässä ei kuitenkaan onnistuttu vaan neuvotteluja jatketaan. Madridissa päätettiin kuitenkin toimista, jotka vahvistavat ilmastomuutokseen liittyvien menetysten ja vahinkojen ehkäisyä ja käsittelyä. Rahoitusta ja

muuta tukea pyritään lisäämään ja kanavoimaan tehokkaammin erityisesti haavoittuvimmille kehitysmailla ja pienille saarivaltioille. Lisäksi maat sopivat sukupuolten tasa-arvon edistämisestä ilmastotyössä ja alkuperäiskansojen foorumin toimintaohjelmasta.

Pariisin sopimuksen tavoitteen saavuttamiseksi osapuolet ovat sitoutuneet päivittämään kansalliset päästövähennystavoitteensa (Nationally Determined Contribution, NDC) vuonna 2020. Osapuolilta odotetaan myös vuoteen 2050 ulottuvia kansallisia pitkän aikavälin päästövähennysstrategioita tänä vuonna; EU toimitti pitkän aikavälin strategiansa maaliskuussa 2020. EU:n tavoitteena on olla ensimmäinen ilmastoneutraali maanos vuoteen 2050 mennessä. EU:n yhteinen vuoteen 2030 ulottuva päästövähennystavoite (NDC) on tarkoitus päivittää ja toimittaa YK:lle vuoden 2020 aikana.

YK:n ilmastosopimuksen seuraavan osapuolikokouksen (COP26) oli tarkoitus pitää UK:n johdolla Glasgow:ssa marraskuussa 2020, mutta COVID-kriisin vuoksi kokous on nyt siirretty ensi vuoteen (näiltä näkymin marraskuulle 2021). COP26-kokousta valmisteleva virkamiestason kokous siirrettiin myös kesäkuusta 2020 vuoden 2021 alkupuoliskolle; tämänkin kokouksen ajankohta vahvistetaan myöhemmin. Momentumia kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa on kuitenkin tarkoitus pitää yllä vuoden 2020 aikana erilaisin virtuaalisin kokouksin ja webinaarein.

Suomi kutsutaan mukaan useisiin ministeri- ja pääneuvottelijatason kansainvälisiin kokouksiin, kuten Saksan vuotuisiin korkean tason Petersbergin ilmastodiologiin, kunnianhimoisten osapuolten ns. Cartagena-dialogiin ja High Ambition Coalition –ryhmän kokouksiin. Nämä kokoontuvat myös vuoden 2020 aikana virtuaalisesti. Keskeisenä teemana on ollut vihreä elvytys.

Valtiovarainministerien ilmastokoalitio (Coalition of Finance Ministers for Climate Action) perustettiin huhtikuussa 2019 Washingtonissa Suomen aloitteesta. Koalitiossa on 52 jäsenmaata, jotka ovat sitoutuneet Helsingin periaatteisiin. Yhteistyön tavoitteena on tuoda ilmastonmuutoksen torjuntaan mukaan valtiovarainministeriöiden panos ja talouspolitiikan välineet: verotus, budjetointi, rahoitus ja julkiset hankinnat. Koalitiossa on kiertävä puheenjohtajuus, Suomi ja Chile toimivat puheenjohtajina kevääseen 2021 asti. Koalition tarkoitus on tuoda ilmastonmuutos osaksi talouspolitiikan ja rahoitusratkaisujen suunnittelua. Koalition toimintasuunnitelma kattaa kolme pääaluetta: 1) hiilipäästöjen hinnoitteluratkaisut, 2) ilmastonäkökohtien tuominen osaksi talouspolitiikkaa sekä 3) yksityisen rahoituksen rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.